

Läbipaistvus- aruanne 2016

EY Eesti

Building a better
working world

Sisukord

Riigi juhtiva partneri ja EY Eesti auditijuhi pöördumine.....	3
Meist	5
Õiguslik struktuur, omandiline kuuluvus ja juhtimine.....	5
Võrgustiku ülesehitus	6
Pühendumine kvaliteedile.....	9
Kvaliteeti toetav taristu	9
Kutsealaste väärtuste sisendamine.....	10
Sisemine kvaliteedikontrolli süsteem	11
Klientide aktsepteerimine ja kliendisuhete jätkamine	12
Auditite läbiviimine.....	13
Ülevaatused ja nõustamine.....	14
Auditipartnerite rotatsioon.....	15
Auditi kvaliteedikontrollid.....	15
Väline auditi kvaliteedi kontroll	16
Vastavus seadusest tulenevatele nõuetele	16
Sõltumatus	18
Audiitorite täiendõpe	20
Tulud ja tasustamine.....	21
Finantsandmed	21
Partnerite tasustamine	21
Lisa: EY Eesti avaliku huvi kliendid	23

Lisateavet EY kohta võite leida aadressilt ey.com.

Riigi juhtiva partneri ja EY Eesti auditijuhi pöördumine

Mul on hea meel, et olete asunud lugema Ernst & Young Baltic AS-i (EY Eesti) 2016. aasta läbipaistvusaruannet. Me oleme rõõmsad, et meie sidusrühmad on siiralt huvitatud sellest, kuidas tõstame me oma auditi kvaliteeti, juhime riske ja säilitame sõltumatuse. Käesolev aruanne on meie jaoks üheks võimaluseks, kuidas saame oma sidusrühmadega oma edusamme neis valdkondades jagada. Pidev dialoog sidusrühmadega on meie jaoks oluline ning me kasutame alati hea meelega igat võimalust, et oma sidusrühmadega olulistel teemadel suhelda.

Auditite kvaliteet on olnud meie jaoks alati esmatähtis. See mängib avalike huvide teenimise ning EY võrgustiku eduka ja vastutustundliku arendamise seisukohalt võtmerolli, aidates meil saavutada ka oma paremini toimiva maailma ülesehitamise eesmärki. Audiitorid annavad olulise panuse kapitaliturgude toimimisse, soodustades läbipaistvust ja suurendades investorite usaldust. Ettevõtted, järelevalveorganid ja teised sidusrühmad ootavad meilt alati tipptasemel teenuseid.

EY keskendub oma tegevuses töö kvaliteeti tõstvatesse abivahenditesse investeerimisele, tulemuslike meeskondade loomisele ning oma auditite usaldusväärsuse suurendamisele.

EY Eesti maine põhineb klientidele kvaliteetsete, objektiivsete ja eetiliste professionaalsete audititeenuste osutamisel.

Me jätkame endiselt ka Euroopa Nõukogu 8. äriühinguõiguse direktiivi ja audiitoritegevuse seaduse läbipaistvuse suurendamise eesmärkide järgimist, mis nõuavad Eesti avaliku huvi üksuseid auditeerivatelt audiitorühingutelt iga-aastaste läbipaistvusaruannete avaldamist.

EY Eesti 2016. aasta läbipaistvusaruanne on vastavuses nii nimetatud direktiivi kui ka audiitoritegevuse seadusega ning hõlmab perioodi 1. juuli 2015 – 30. juuni 2016. Käesolevas aruandes saate lugeda rohkem meie sisemisest kvaliteedikontrollist – kuidas sisendame me professionaalseid väärtuseid, kuidas viime läbi auditeid, ülevaatuseid, konsultatsioone ja auditikvaliteedi kontrole ning kuidas tagame sõltumatuse põhimõtete järgimise.

EY Eesti on keskendunud oma tegevuses auditi kvaliteedi parandamisele ja sõltumatuse säilitamisele, tuginedes muuhulgas ka näiteks siseste ja väliste kontrollide käigus leitud kitsaskohtadele. Auditite kvaliteedi jätkuvaks parandamiseks tuleb meil oma varasemaid lähenemisi auditeerimisele pidevalt ümber hinnata ning selleks analüüsime me kontrollide tulemusi ja reageerime vastavalt.

Kõigi meie sidusrühmade – sh investorite, auditikomiteede liikmete, ettevõtete ja järelevalveorganite – seisukohad meie strateegia ning siin aruandes kajastatud teemade kohta on loomulikult edaspidigi alati teretulnud.

[allkirjastatud digitaalselt]

Ivar Kiigemägi
Eesti juhtiv partner
Ernst & Young Baltic AS

Meie eesmärk: ehitada üles paremini toimiv maailm

EY on pühendunud paremini toimiva maailma ülesehitamisele.

Meie prognoosid ja kvaliteetteenused aitavad suurendada kindlustunnet ja usaldusväarsust maailma kapitaliturgudel. Meie ettevõtte on kasvulavaks suurepärastele juhtidele, tänu kellele suudame me oma lubadusi alati ka täita. Selle kaudu mängime olulist rolli nii oma töötajate, klientide kui ka laiemas üldsuses jaoks paremini toimiva maailma ülesehitamisel.

Meist

Õiguslik struktuur, omandiline kuuluvus ja juhtimine

Eestis on Ernst & Young Baltic AS piiratud vastutusega äriühing, mis on registreeritud Eestis ja on UK garantiiga piiratud äriühingu Ernst & Young Global Limited (EYG) liikmesettevõtte. Käesolevas aruandes viitame me endale järgmiselt: „EY Eesti“ või „meie“. EY tähistab EYG liikmesettevõtete globaalset organisatsiooni.

Üksikasjad Ernst & Young Baltic AS-i omandilise kuuluvuse kohta on esitatud allpool.

Nimi	Registrikood	Asukoht	Osalus, %
Ernst & Young Europe LLP	OC 338303	Becket House, 1 Lambeth Palace Road, London, SE1 7 EU, UK	66,67%
Baltic Network OÜ	10874651	Rävala pst 4, Tallinn 10143	33,33%

Ernst & Young Baltic AS-il ei ole tütarettevõtteid.

Ernst & Young Baltic AS-i juhtimisülesandeid täidavad Ernst & Young Baltic AS-i partnerid. Nad vastutavad ettevõtte igapäevase majandustegevuse korraldamise eest ning globaalse ja regionaalse tasandi põhimõtete elluviimise eest kohalikul tasandil. Täpsem teave Ernst & Young Baltic AS-i ametlike/õiguslike juhtimisorganite kohta on kättesaadav Eesti äriregistrist.

Ernst & Young Baltic AS-i juhtimist korraldab kaheliikmeline juhatus, kuhu kuuluvad Ivar Kiigemägi ja Ranno Tingas, kellest esimene on Eestis registreeritud vandeaudiitor. Lisaks on ettevõttel ka prokurist Olesia Abramova, kes on samuti Eestis registreeritud vandeaudiitor.

Juhatus tegevust kontrollib kolmeliikmeline nõukogu, kuhu kuuluvad Jonas Akelis, Kestutis Lisauskas ja Andris Laucins.

EYG liikmesettevõtted on jagatud geograafiliselt nelja piirkonda: Põhja- ja Lõuna-Ameerika, Aasia ja Vaikne ookean, EMEIA (Euroopa, Lähis-Ida, India ja Aafrika) ning Jaapan. Piirkonnad koosnevad mitmetest regioonidest, mis omakorda koosnevad liikmesettevõtetest või nende osadest.

EY Eesti kuulub EMEIA piirkonda, mis hõlmab EYG liikmesettevõtteid 99 riigis Euroopas, Lähis-Idas, Indias ja Aafrikas. EMEIA piirkond jaguneb 12 regiooniks.

Ernst & Young (EMEIA) Limited (EMEIA Limited), inglise piiratud vastutusega äriühing, on EYG liikmesettevõtete peamine koordineerimisüksus EMEIA piirkonnas. EMEIA Limited muudab lihtsamaks nende ettevõtete koordineerimise ja nendevahelise koostöö, kuid ei oma nende üle kontrolli. EMEIA Limited on EYG liikmesettevõtte, kes ei tee finantstehinguid ega osuta ühtegi kutsealast teenust.

Iga regioon valib regiooni partnerite foorumi (Regional Partner Forum ehk RPF), mille liikmed on nõuandjaks ja on n-ö katsepublikuks regiooni juhtorganitele. RPF-i juhtivaks partneriks valitud partner esindab regiooni ka globaalse juhtivkogu (Global Governance Council ehk GGC) istungitel. (Vt lk 7)

Euroopas moodustati koostöös EMEIA Limited'iga valdusühing Ernst & Young Europe LLP (EY Europe). EY Europe on Inglismaa piiratud vastutusega ühing, mille omanikeks on Euroopas tegutsevate EYG liikmesettevõtete partnerid. Tegemist on ICAEW-s (Institute of Chartered Accountants in England and Wales) registreeritud audiitorühinguga, kuid ta ei vii läbi auditeid ega osuta ühtegi kutsealast teenust. Kohalike õiguslike ja regulatiivsete nõuetega lubatud ulatuses on EY Europe omandanud või omandamas *de jure* kontrolli EYG Euroopas tegutsevate liikmesettevõtete üle. EY Europe on nii EYG kui ka EMEIA Limited'i liige.

EY Europe omandas *de jure* kontrolli EY Eesti üle 2010. aasta 12. juulil.

EY Europe'i peamised organid on:

Euroopa tegevjuhatatus (Europe Operating Executive)

Euroopa tegevjuhatatus (EOE) tegutseb EY Europe'i juhatuseks. Tal on volitused ning ta annab aru EY Europe'i tegevuste strateegilise elluviimise ja juhtimise eest. EOE-sse kuuluvad Euroopa juhtivpartner; kliendihalduse, personali ja riskijuhtimise valdkonna juhid; auditi, ärikonsultatsioonide,

tehingute nõustamise ja maksuteenuste valdkonna juhid ning kõik Euroopa regioonide juhtivpartnerid.

Euroopa juhtimisallkomitee (Europe Governance Sub-Committee)

EY Europe'il on juhtimisallkomitee (Europe Governance Sub-Committee), kuhu kuuluvad kõigi Euroopa regioonide esindajad. Komitee nõustab EOE-d põhimõtete ja strateegiade puhul ning teistes küsimustes. Tema heakskiitu on vaja mitmes olulises küsimuses, nagu Euroopa juhtivpartneri määramine, EY Europe'i finantsaruannete ja oluliste tehingute kinnitamine.

Võrgustiku ülesehitus

EY on maailma juhtiv auditi, maksu, tehingute nõustamise ja ärikonsultatsiooni teenuste pakkuja. Ülemaailmselt on ettevõttes ühendatud 212 000 inimest, kes töötavad rohkem kui 150 erineva riigi liikmesettevõtetes eesmärgiga ehitada üles paremini toimiv maailm ning jagavad ühtseid väärtusi, olles vankumatult pühendunud kvaliteedile, aususele ja kutsealasele skeptitsismile. Tänapäeva globaalsel turul on EY integreeritud lähenemine erakordselt tähtis rahvusvaheliste, mitmeid jurisdiktsioone hõlmavate audititite läbiviimisel.

EY keskne üksus on EYG, mis koordineerib liikmesettevõtteid ja nendevahelist koostööd. EYG ei osuta küll teenuseid, kuid

selle eesmärgiks on muuhulgas ka näiteks tipptasemel teeninduse edendamine oma üle kogu maailma paiknevates liikmesettevõtetes.

Kõik liikmesettevõtted on juriidiliselt iseseisvad isikud. Nende kohustused ja vastutus on sätestatud EYG eeskirjades ja erinevates lepingutes.

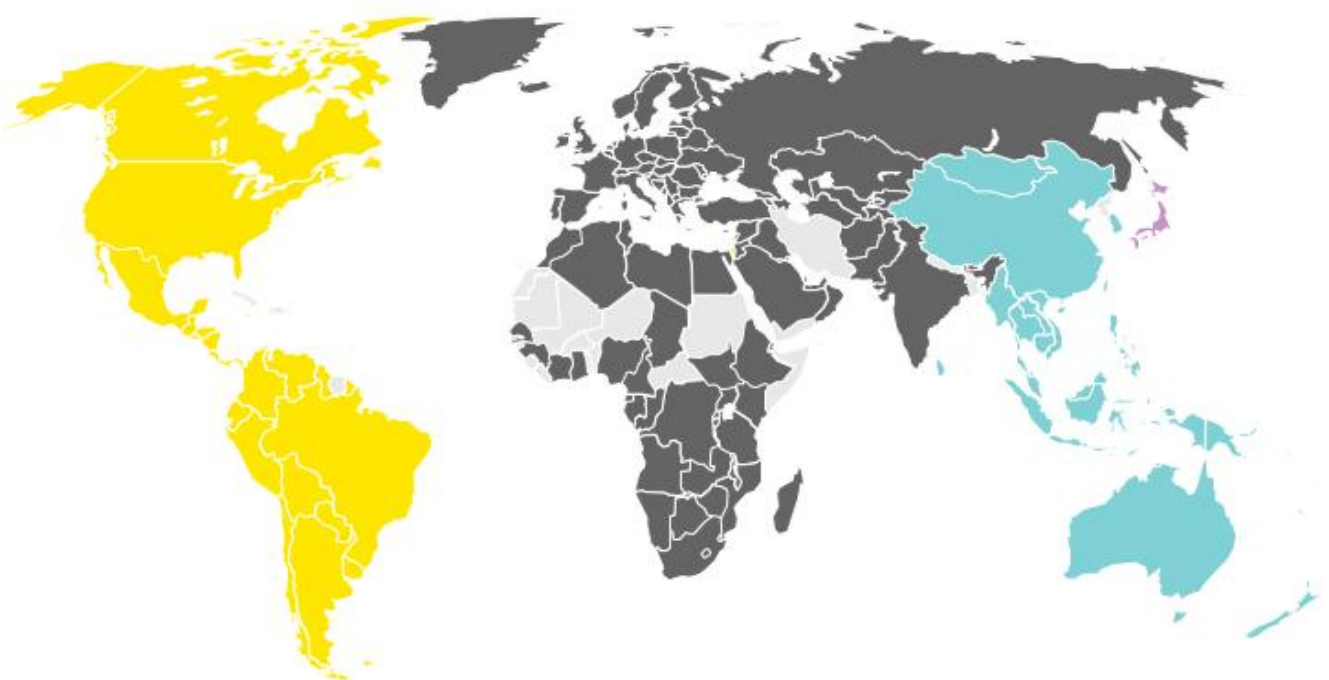
Allpool on kirjeldatud meie globaalse organisatsiooni struktuuri ning toodud välja peamised organid 30. juunil 2016 lõppenud majandusaastal. Need peegeldavad põhimõtet, mille kohaselt on EY-I kui globaalsel organisatsioonil üks ühine strateegia.

EY muutis on tegevusmudeli tõhusamaks, luues kaks tasandit: juhatuse tasand (Executive) ja regioonide tasand (Regions). Juhatuse tasand hõlmab globaalset juhatust (GE), sealseid komiteesid ja meeskondi ning meie nelja piirkonna juhtkondi. Selline struktuur võimaldab EY-I oma globaalset haaret ning ühtlaselt kõrge tasemel klienditeeninduse pakkumist kõikjal maailmas veelgi laiendada.

Juhatuse tasandil vastutatakse selle eest, et organisatsioonil oleks ühtne lähenemine strateegiale, kvaliteedile, riskijuhtimisele, äritegevuse planeerimisele, investeeringutele ja prioriteetidele.

Samal ajal lubab see tegevusmudel keskenduda kõigis meie 28 regioonis rohkem sidusrühmadele, võimaldades

Põhja- ja Lõuna-Ameerika		EMEIA		Aasia ja Vaikne ookean		Jaapan	
Regioone	10	Regioone	12	Regioone	5	Regioone	1
Riike	30	Riike	99	Riike	22	Riike	1

liikmesettevõtetele oma klientide ja teistega tugevamaid suhteid luua ning vastata nii paremini ka kohalikele vajadustele.

Gloaalne juhtivkogu (Global Governance Council)

Gloaalne juhtivkogu (GGC) on EYG peamine järelevalveorgan. Sinna kuulub vähemalt üks esindaja igast regioonist, teised liikmesettevõtete partnerid regioonideüleste esindajatena ning kuus sõltumatut juhtimisülesanneteta esindajat (INE-t). Regioonide esindajad, kes muidu tippjuhtkonna ülesandeid ei täida, valitakse nende RPF-ide poolt ametisse kolmeks aastaks, võimalusega valida neid ühel korral samasse ametisse tagasi. GGC nõustab EYG-d otsuste tegemisel seoses põhimõtete, strateegiatega ja avaliku huvi aspektidega. GGC heakskiit on nõutav ka mitmetes olulistest küsimustes, mis võivad EY-d mõjutada.

Sõltumatud juhtimisülesanneteta esindajad (INE-d)

Sõltumatud juhtimisülesanneteta esindajad (INE-d) valitakse väljastpoolt EY-d ning nad rikastavad meie organisatsiooni ja GGC-d oma eripalgeliste kogemuste ja arusaamadega. INE-d moodustavad lõviosa GGC avaliku huvi allkomiteest (Public Interest Sub-Committee), mis tegeleb avaliku huvi küsimustega (sh dialoog sidusrühmadega). INE-d nimetab ametisse vastav komitee.

Gloaalne juhatus (Global Executive)

Gloaalne juhatus (GE) ühendab EY juhtimisfunktsioonid, teenused ja geograafilised asukohad. Seda juhib EYG juhatuse esimees ja tegevdirektor ning selle liikmed on klienditeeninduse ja äriarenduse globaalset juhtivpartnerid, piirkonna juhtivad partnerid, globaalset funktsioonijuhid (personali, finantsvaldkonna juhid), globaalsete teenindusalade juhid (audit, ärikonsultatsioonid, maksu- ja tehingute nõustamise teenused), avalike suhete valdkonna globaalne juht ning rotatsiooni korras ka üks EYG liikmesettevõtete partneritest.

Lisaks kuuluvad GE-sse veel globaalsete suurklientide komitee juht ja arenevate turgude komitee juht ning arenevate turgude esindaja.

GE ja GGC kinnitavad EYG esimehe ja tegevdirektori ning globaalsete juhtivpartnerite määramise. GE kinnitab ka globaalsete asejuhtide määramise. GGC kinnitab iga globaalset asejuhi määramise, kes kuulub ka GE-sse. Lisaks sellele määrab GE ka piirkonna juhtivad partnerid ning annab oma heakskiidu regioonide juhtivpartneriteks määratule. Piirkonna juhtivpartnerite määramine peab saama ka GGC kinnituse.

GE kohustuste hulka kuulub globaalsete eesmärkide elluviimine ning alltoodud tegevuste arendamine, kinnitamine ja vajadusel ka rakendamine:

- globaalset strateegiaid ja plaanid

- ühiste standardite, metodoloogiate ja poliitikate rakendamise soosimine liikmesettevõtetes
- töötajatega seotud algatused, sh partnerite kaasamise, hindamise, arendamise, tasustamise ja pensionile saatmise kriteeriumid ja protsessid
- kvaliteedi arendus- ja tagamisprogrammid
- ettepanekud regulatiiv- ja avaliku sektori poliitikate osas
- poliitikad ja juhised, mis puudutavad liikmesettevõtete tegevust rahvusvaheliste klientide teenindamise, ettevõtete arengu, turgude ja kaubamärgi osas
- EY arenduskulud ja investeerimisprioriteedid
- EYG iga-aastased finantsaruanded ja eelarved
- GGC ettepanekud
- muud globaalsete eesmärkide saavutamist toetavad ettepanekud

Lisaks sellele kuulub globaalsete juhatuse pädevusse ka liikmesettevõtete vahel peetavate vaidluste lepitamine ja lahendamine.

GE komiteed

Komiteede loomisega tegeleb GE ning nende liikmeteks on kõigi nelja piirkonna esindajad. GE komiteed vastutavad GE-le soovitude esitamise eest. EY-s on globaalsete turgude ja investeringute, suurklientide, arenevate turgude, personali ja riskijuhtimise, auditi, ärikonsultatsioonide, maksude ja tehingute nõustamise komiteed ning globaalne auditikomitee.

Globaalsete tegevuste rühm (Global Practice Group)

See rühm ühendab GE ja GE komiteede liikmeid ning regioonide juhte. Globaalsete tegevuste rühm püüab tagada ühtse arusaama EY strateegilistest põhimõtetest ja nende elluviimise järjepidevuse kogu organisatsioonis.

EYG liikmesettevõtted

EYG eeskirjade kohaselt kohustuvad liikmesettevõtted järgima EY eesmärke, milleks on muuhulgas ka näiteks kvaliteetsete teenuste pakkumine kõikjal maailmas. Sel eesmärgil kohustuvad liikmesettevõtted rakendama globaalseid strateegiaid ja plaane ning säilitama teenuste osutamisel nõutavat võimekust. Nad on kohustatud pidama kinni ühtsetest normidest, metodoloogias ja põhimõtetest, sh neist, mis hõlmavad auditi metodoloogiat, kvaliteedi- ja riskijuhtimist, sõltumatust, teadmiste jagamist, inimressursse ning tehnoloogilisi abivahendeid.

Elkõige kohustuvad aga EYG liikmed korraldama oma kutsealast tööd vastavalt kehtivatele kutse- ja eetikainormidele ning kõigile seadusest tulenevatele nõuetele. Seda aususe ja asjade korrektselt tegemise kohustust toetavad ka EY globaalne tegevusjuhend (Global Code of Conduct) ning EY väärtused (vt lk 11).

Lisaks EYG eeskirjade rakendamisele on meie liikmesettevõtetel mitmeid teisigi kokkuleppeid, mis hõlmavad nende liikmelisuse erinevaid aspekte EY organisatsioonis, nagu õigus ja kohustus kasutada EY nime ning jagada teadmisi.

Liikmesettevõtetes korraldatakse ülevaatusi, millega hinnatakse nende vastavust EYG nõuetele ja põhimõtetele, sh selliseid aspekte nagu sõltumatus, kvaliteedi- ja riskijuhtimine, auditi metodoloogia ning personalipoliitika. Vajadusel tehakse eriülevaatusi, et lahendada võimalikud konfliktiolukorrad ja probleemid kohe nende tekkimisel. Liikmesettevõtted, kes kvaliteedikohustusi ja teisi EYG nõudeid ei täida, võidakse EY organisatsioonist eraldada.

Pühendumine kvaliteedile

Kvaliteeti toetav taristu

Kvaliteet meie tegevusvaldkondades

Visioon 2020, milles pannakse paika EY eesmärk, ambitsioonid ja strateegia, kutsub liikmesettevõtteid üles pakkuma tippasemel teenindust kõikjal maailmas. Selle muudavad võimalikuks EY vankumatu pühendumus kvaliteedile ning nii professionaalses kui globaalses mõistes ühtlase tasemega teenuste pakkumisele, mis tähendab, et kõigi meie teenuste pakkumisel lähtutakse objektiivsusest, kutsealasest skeptitsismist ning EY kutsestandarditest.

Kvaliteetsete teenuste pakkumine on kõikide EY osakondade jaoks prioriteediks ning selle raames toimuvad nii kvaliteedikontrollid kui ka jooksev kvaliteedi tagamine, mille käigus hinnatakse vastavust kutsestandarditele ja EY teistele põhimõtetele.

Visioon 2020-s on pandud veelgi rohkem rõhku kvaliteedi eest vastutamise olulisusele kõigis meie tegevusvaldkondades, ka auditis. Selle tulemusel on muutunud selgemaks ka riskijuhtimise roll auditi kvaliteeti toetavates ja parandavates poliitikates ja tegevustes.

Auditi globaalne asejuht koordineerib liikmesettevõtete vastavust EY audititeenuste põhimõtetele ja protseduuridele ning nende rakendamist.

Kutsealane tegevus

Kutsealase tegevuse globaalne asejuhi, keda kutsutakse ka kutsealase tegevuse direktoriks (Professional Practice Director ehk PPD), tegevust kontrollib auditi globaalne asejuht, ning ta teeb tihedat koostööd piirkondlike PPD-dega, et kehtestada globaalsed auditi kvaliteedikontrolli põhimõtted ja protseduurid. Piirkondlike PPD-de tegevust jälgivad globaalne PPD ja vastava piirkonna auditijuht. See aitab tagada auditi kvaliteedi ja konsultatsiooniprotsessi suurema objektiivsuse.

Globaalne PPD ja piirkondlikud PPD-d juhivad ning jälgivad ka kutsealase tegevuse töörühma tegevust. Kõnealuse töörühma näol on tegemist raamatupidamis- ja auditistandardite valdkonna tehniliste spetsialistide globaalne ja piirkondliku võrgustikuga, kes annavad nõu raamatupidamist, auditeerimist ja finantsaruandlust puudutavates küsimustes ning viivad läbi erinevaid tegevuse seire ja riskijuhtimise protseduure.

Globaalne PPD juhendab EY globaalset auditi metodoloogiat (EY GAM) ja sellega seotud tehnoloogiate arendamist, jälgides, et need vastaks kõigile asjakohastele kutsestandarditele ja nõuetele. Kutsealase tegevuse töörühm jälgib ka liikmesettevõtete töötajate poolt auditite homogeenseks ja tõhusaks läbiviimiseks kasutatavate juhiste, koostöö- ja seireprogrammide ning protsesside arendamist. PPD-d, koostöös teiste samas liikmesettevõttes töötavate spetsialistidega, on kursis EY inimeste, klientide ja protsessidega ning vajadusel alati valmis auditi töövõtumeeskondi nõustama.

Kutsealase tegevuse töörühma ressursside täiendamiseks kasutatakse tihti ka lisaressursse, näiteks spetsialistide võrgustikke, kes on keskendunud:

- sisekontrolli aruandlusele ja teistele meie auditi metodoloogia aspektidele, mis on sellega seotud
- konkreetsete tööstusharude ja sektorite raamatupidamise, auditeerimise ja riskidega seotud küsimustele
- konkreetsetele sündmustele keerulises ühiskondlikus ja poliitilises situatsioonis olevates piirkondades, riigivõlgadele ning nendega kaasnevatele raamatupidamist, auditeerimist, aruandlust ja avalikustamismõudeid puudutavatele küsimustele
- üldistele töövõtu- ja auditikomiteedega koostöö tegemisega seotud küsimustele

Riskijuhtimine

Riskijuhtimise globaalne juht vastutab riskide juhtimise eest kogu organisatsioonis ning tema ülesandeks on ka kvaliteedi jälgimine kõigis neljas EY tegevusalas: auditi, ärikonsultatsioonide, maksude ja tehingute nõustamise valdkonnas.

Riskijuhtimise algatuste etteotsa määratakse liikmesettevõtete partnerid, kelle ülesandeks on juhtida teiste töötajate ja spetsialistide kaasabil algatusi konkreetsetes tegevusvaldkondades ja liikmesettevõtetes. Riskijuhtimise globaalne juht vastutab ka globaalselt järjepidevate riskijuhtimise prioriteetide kehtestamise ning riskide juhtimise eest kogu organisatsioonis. Need ülesanded edastatakse liikmesettevõtetele ning nende rakendamist jälgitakse ERM (Enterprise Risk Management) programmi abil.

Globaalsed konfidentsiaalsuspõhimõtted

Konfidentsiaalse teabe kaitsmine on lahutamatu osa EYG liikmesettevõtete igapäevases tööst. Intellektuaalse kapitali ning mistahes muu tundliku või piiratud teabe austamise kohustus on sätestatud globaalses tegevusjuhendis, mis sisaldab konkreetseid käitumisnorme, mida kõigilt EY töötajatelt oodatakse. Et muuta teabe kaitsmine senisest veelgi tõhusamaks ning pidada sammu piiratud teabe kasutamise ja jagamise pideva kasvuga, tutvustas EYG 2015. aastal uusi globaalseid konfidentsiaalsuspõhimõtteid. Uued põhimõtted muudavad reeglid EY töötajate jaoks selgemaks ning on nurgakiviks laiapõhjalisemale lähenemisele, mis hõlmab ka huvidekonflikti, isikuandmete kaitset ja andmete säilitamist puudutavaid põhimõtteid. Lisaks puudutavad põhimõtted ka järgmiseid valdkondi:

- Sotsiaalmeedia kasutamine
- Nõuded andmetöötusele
- Teadmiste jagamise protokollid

Auditi kvaliteedi kontrolli programm

Järgmistes osades anname ülevaate EY Eesti auditi kvaliteedi kontrolli programmi peamistest komponentidest, milleks on:

- Kutsealaste väärtuste sisendamine
- Sisemine kvaliteedikontrolli süsteem
- Klientide aktsepteerimine ja kliendisuhete jätkamine
- Auditite läbiviimine
- Ülevaatused ja nõustamine
- Auditipartnerite rotatsioon
- Auditi kvaliteedikontrollid
- Väline auditi kvaliteedi kontroll
- Vastavus seadusest tulenevatele nõuetele

Kutsealaste väärtuste sisendamine

SAQ

Auditite kvaliteet on meie jaoks esmatähtis ning seetõttu oleme tulnud välja SAQ (Sustainable Audit Quality) programmiga püsivalt kõrge kvaliteediga auditite tagamiseks. SAQ on ühtne lähenemine auditeerimisele globaalsel tasandil, mis aitab kindlustada, et kõik EY auditid oleks alati kvaliteetsed, olenemata riigist või neid teostanud liikmesettevõttest. See 2015. aastal käiku lastud programm on meie audititegevuse nurgakiviks.

Tegemist ei ole mitte ühekordse mööduva algatusega, vaid järjepideva täiustusprotsessiga. Juba mõnda aega on olnud EY-s kasutusel ühtne auditi metodoloogia ning nüüd on meil auditi kvaliteedi järgimiseks ka ühtsed põhimõtted ja protsessid.

SAQ hõlmab kuut komponenti: tippjuhtide hoiakud; inimesed; lihtsustamine; ümberkujundamine ja uuendused; abiteenused, kvaliteeditugi ja -seire; ning vastutus. SAQ-i rakendavad kõik liikmesettevõtted ning seda koordineeritakse ja kontrollitakse globaalsel tasandil.

Me rõhutame pidevalt nende kuue komponendi olulisust. See on midagi, millest räägime kõigi oma regioonide auditijuhtide ja partneritega. Auditi kvaliteet ning SAQ-i põhikomponendid on midagi, mille sisu ja rakendamise olulisust kohalikul tasandil peab mõistma nii iga vanem juhtivkonsultant ja juhtivkonsultant kui ka mistahes muu meeskonna liige. SAQ on meie eesmärkide ja ambitsioonide saavutamiseks hädavajalik.

Hoiame SAQ-i rakendamisel silma peal ning tagame, et kvaliteet oleks kõigis EY liikmesettevõtetes jätkuvalt esmatähtis.

Tippjuhtide hoiakud

EY tippjuhtkond peab võtma õige hoiaku ning nende käitumine ja tegevus peab näitama EY pühendumist paremini toimiva maailma ülesehitamisele. Kuigi tippjuhtide hoiakud on olulised, teavad kõik meie töötajad ka seda, et kvaliteet ja kutsealane vastutus saab alguse neist endist. Meie ühised väärtused, mis inspireerivad meie inimesi ja suunavad neid õigesti käituma, ning meie pühendumine kvaliteedile on osa sellest, kes me oleme ja mida me teeme.

Meie lähenemisviis ärieetikale ja aususele on kirjas EY globaalses tegevusjuhendis ja teistes eeskirjades ning peegeldub meie konsulteerimiskultuuris, koolitusprogrammides ja sisemises teabevahetuses. Tippjuhtkond rõhutab regulaarselt kvaliteetse töö tegemise, kutsestandardite järgimise ja meie põhimõtetest kinnipidamise tähtsust läbi erinevate suhtlusvormide ning ka ise eeskujuna näidates. Ka meie kvaliteedikontrolli programmid kasutavad kutsealaste teenuste kvaliteeti kui kõikide spetsialistide hindamise ja tasustamise peamist mõõdet.

Meie kultuur toetab tugevalt koostööd ning rõhutab eriti konsulteerimise osatähtsust keerukate või subjektiivsete raamatupidamise, auditeerimise, aruandluse, järelevalvealaste ja sõltumatuse küsimustega tegelemisel. Me usume, et on oluline jälgida, et töövõtumeeskonnad ja kliendid konsultatsioonides jagatud nõuandeid korrektselt rakendaks, ning vajadusel juhime me sellele ka tähelepanu.

Meie seisukoht on alati olnud, et ükski klient ei ole tähtsam kui kutsealane maine – EY Eesti ja iga meie spetsialisti maine.

Tegevusjuhend

Me propageerime ausust kõikide meie spetsialistide seas. EY globaalne tegevusjuhend sisaldab selget normide kogu, mis on aluseks meie tegevustele ja ärieetikale. See on jagatud viide kategooriasse, hõlmates põhimõtteid, mida kõik inimesed EY Eestis on kohustatud järgima, et suunata käitumist kõikides meie tegevusvaldkondades:

- Üksteisega töötamine
- Klientide ja teiste isikutega töötamine
- Professionaalselt aus tegevus
- Objektiivsuse ja sõltumatuse säilitamine
- Intellektuaalse kapitali austamine

Oma protseduuride kaudu, mis on loodud selleks, et jälgida vastavust EY globaalsele tegevusjuhendile, ja sagedase kommunikatsiooni abil püüdleme me sellise keskkonna loomise poole, mis julgustab kõiki isikuid tegutsema vastutustundlikult, sh teatama üleastumistest sanktsioone kartmata.

EY eetika vihjeliin annab meie töötajatele, klientidele ja teistele organisatsioonivälistele isikutele võimaluse teatada konfidentsiaalselt tegevusest, mis võib kätkeda endas ebaeetilist või ebaõiget käitumist ning olla vastuolus meie kutsestandardite või globaalse tegevusjuhendiga. Vihjeliini operaatoriks on väline organisatsioon, mis osutab konfidentsiaalset ja soovi korral ka anonüümset teatamisteenust ettevõtetele üle kogu maailma.

Kui telefoni teel või interneti vahendusel jõuab EY eetika vihjeliinile teade, hakatakse sellega viivitamatult tegelema. Vastavalt vihje iseloomule kaasatakse selle menetlemise asjakohased inimesed riskijuhtimise, talentide otsimise ja haldamise, õiguslaste või muude küsimustega tegelevatest osakondadest. Vihjetega tegelevad konkreetse valdkonna spetsialistid globaalse riskijuhtimise funktsiooni juhtimisel. Samu protseduurireegleid järgitakse ka nende vihjete puhul, mis on saadud muul viisil kui EY eetika vihjeliini vahendusel.

Meie väärtused Kes me oleme

Inimesed, kes näitavad üles ausust, austust ja meeskonnatöö oskust

Inimesed, kellel on energiat, entusiasmi ja julgust juhtida

Inimesed, kes loovad suhteid, tehes seda, mis on õige

Sisemine kvaliteedikontrolli süsteem

EY Eesti maine kvaliteetsete professionaalsete audititeenuste pakkumisel sõltumatul, objektiivsel ja eetilisel viisil on meile kui sõltumatutele audiitoritele edu saavutamiseks oluline. Me toetame jätkuvalt algatusi, mis propageerivad objektiivsust, sõltumatust ja kutsealast skeptitsismi. Need on kvaliteetse auditi aluseks.

EY Eesti roll audiitoritena on kinnitada auditeeritavate ettevõtete finantsaruannete õigsust. Me moodustame oma teenuste pakkumiseks kvalifitseeritud meeskondi, kasutades ära oma kogemusi erinevates tööstusharudes ja valdkondades. Me püüdleme pidevalt oma kvaliteedi- ja riskijuhtimise protsesside parendamise poole, et meie teeninduse kvaliteet oleks alati kõrgeimal tasemel.

Me mõistame, et praeguses ühiskonnas – mida iseloomustab jätkuv globaliseerumine ja kapitali kiire liikumine – on meie audititeenuste kvaliteet olulisem kui kunagi varem. Osana Visioon 2020-st jätkab EY ka edaspidi investeerimist auditi metodoloogia, töövahendite ja teiste vajalike ressursside arendamisesse ja haldamisse, mida on vaja kvaliteetsete teenuste pakkumiseks.

Samal ajal kui turg ja huvigrupid nõuavad jätkuvalt kvaliteetseid auditeid, eeldavad nad ka järjest tõhusamate ja efektiivsemate audititeenuste osutamist. Lisaks juba mainitud investeeringule otsib EY ka pidevalt võimalusi parandada oma auditi metodoloogiat ning protsesside tõhusust ja efektiivsust, säilitades samal ajal auditeerimise kvaliteedi.

Me püüame teha kindlaks valdkonnad, kus meie auditi kvaliteet ei pruugi olla sellisel tasemel, mis vastaks meie endi ootustele ning mida ootavad erinevad huvigrupid, sealhulgas välised regulaatorid. Me üritame õppida välistest ja sisemistest kontrollitegevustest ning identifitseerida kvaliteediprobleemide põhjuseid, et saaksime parandada pidevalt oma auditi kvaliteeti, ning usume, et üheks auditeerimistegevuse kontrollimise oluliseks osaks on ka asjakohaste ja mõjusate meetmete rakendamine kvaliteedi tõstmiseks.

Kvaliteedikontrolli süsteemi tõhusus

EY on töötanud välja ja rakendanud tervikliku globaalse auditi kvaliteedi kontrolli põhimõtete ja tegevuste süsteemi. Need põhimõtted ja tegevused vastavad rahvusvahelise auditeerimise ja kindlustandvate standardite nõukogu (IAASB) välja antud rahvusvahelistes kvaliteedikontrolli standardites esitatud nõuetele. EY Eesti on need globaalsed põhimõtted ja protseduurid kasutusele võtnud ning vajaduse korral neid täiendanud, et need vastaksid kohalikele seadustele ja kutsealastele nõudmistele ning rahuldaksid konkreetseid ärialaseid vajadusi.

Samuti viime me ellu EY auditi kvaliteedikontrolli (AQR) programme, et hinnata, kas meie auditeerimise kvaliteedikontrolli süsteem on toiminud tõhusalt, andmaks põhjendatud kindlust, et EY Eesti ja kõik meie inimesed järgivad kehtivaid kutsealaseid ja ettevõttesiseseid standardeid ning regulatiivseid nõudeid.

AQR-programmi ja välise kontrolli tulemusi hinnatakse ning need edastatakse EY Eestile, et anda alus auditi kvaliteedi jätkuvaks parandamiseks vastavalt kutseala kõrgeimatele normidele.

Kvaliteedi arendus- ja tagamisprogrammide rakendamise eest vastutab meie GE, kes vaatab üle meie AQR-programmi ja välise kontrolli tulemused ning kõik võtmetegevused, mis on suuantud arenguruumi omavate valdkondade täiustamisele.

Hiljutise monitooringu tulemused koos järelevalveinspektiooni kontrollkäikude raames saadud tagasisidega annavad EY Eestile aluse järeldada, et meie sisekontrollisüsteemid on töötatud välja asjakohaselt ning toimivad tõhusalt.

Klientide aktsepteerimine ja kliendisuhete jätkamine

EY põhimõtted

Kliendi aktsepteerimise ja kliendisuhete jätkamise põhimõtted kehtestavad nõuded, millega määratakse, kas uut klienti või töövõttu aktsepteerida või kas koostööd olemasoleva kliendiga jätkata. Need nõuded on olulised kvaliteedi säilitamiseks, riskijuhtimiseks, meie inimeste kaitsmiseks ja seadusandja nõuete täitmiseks. Põhimõtete eesmärgiks on:

- kehtestada range protsess kliendi või töövõtu aktsepteerimise või nendega jätkamise otsuste tegemiseks
- järgida kehtivaid sõltumatuse nõudeid
- määrata kindlaks ja tegeleda nõuetekohaselt kõikide huvide konfliktidega
- määrata kindlaks ja keelduda klientidest, kes kujutavad endast ülemäärast ohtu
- nõuda vastavate spetsialistide konsultatsiooni, et määratleda täiendavad riskijuhtimise protseduurid konkreetsete kõrge riskiga tegurite suhtes
- pidada kinni õiguslikest, järelevalve- ja kutsealastest nõuetest

EY globaalsed huvide konfliktide põhimõtted kehtestavad protseduuri erinevate potentsiaalsete huvide konfliktide kategooriate puhul käitumiseks ning nende tuvastamiseks. Lisaks sisaldab see ka sätteid potentsiaalsete huvide konfliktide võimalikult kiireks ja tõhusaks lahendamiseks vastavate ettevaatusabinõude kaudu. Ettevaatusabinõud ulatuvad klientide nõusoleku saamisest selleks, et EY liikmesettevõtted saaksid tegutseda kahe või enama kliendi nimel, kuni tuvastatud konflikti vältimiseks projektist keeldumiseni.

EY globaalseid huvide konfliktide põhimõtteid ja asjakohaseid juhiseid uuendati 2015. aasta alguses. Uuendustes on võetud arvesse meie töövõtude ja kliendisuhete üha kasvavat keerukust ning vajadust klientide päringutele kiirelt ja efektiivselt reageerida. Kõik uuendused on vastavuses ka viimaste rahvusvahelise arvestusekspertide etikastandardite komitee (IESBA) standarditega.

Põhimõtete rakendamine

EY Global Tool for Acceptance and Continuance (GTAC) on veebipõhine süsteem EY sisevõrgus, mida me kasutame kliendisuhete ning töövõtu aktsepteerimise ja jätkamise tegevuste efektiivsuseks koordineerimiseks kooskõlas globaalsete, tegevusalade ja liikmesettevõtete põhimõtetega. GTAC juhib kasutajad läbi aktsepteerimise ja jätkamise nõuete ning teeb kindlaks põhimõtted ja viited kutsestandarditele, mida on vaja äri võimaluste ja seonduvate riskide hindamiseks.

Protsess hõlmab potentsiaalse kliendiga kaasnevate riskide hoolikat kaalumist ja mitmeid vastavuse kontrolli protseduure. Enne uue töövõtu või kliendi aktsepteerimist teeme me kindlaks, kas suudame eraldada piisavaid ressursse kvaliteetse teenuse osutamiseks, seda eriti ülimalt tehnilistes valdkondades, ning kas kliendi poolt soovitud teenused on kooskõlas meie nõuetega.

Aktsepteerimisprotsess on range ja ühtegi uut auditi töövõttu ei tohi aktsepteerida ilma meie PPD heakskiiduta.

Oma iga-aastase kliendisuhete jätkamise protsessi käigus vaatame me üle oma teenusepakkumise ja suutlikkuse jätkata kvaliteetsete teenuste osutamist ning teeme kindlaks, kas klientide suhtumine finantsaruandluse kvaliteeti ja läbipaistvusesse on sama kui EY Eestil. Iga auditi eest vastutav partner vaatab koos meie auditi juhtkonnaga kord aastas üle meie suhted auditiklientidega, et teha kindlaks, kas jätkamine on asjakohane.

Selle ülevaate tulemusena tehakse kindlaks audititöövõttud, mille protseduurid vajavad auditi käigus täiendavat ülevaatamist (tähelepanelikku jälgimist), ja lõpetatakse suhted mõnede auditiklientidega. Nii nagu kliendi aktsepteerimise protsessi puhul, osaleb meie PPD ka kliendisuhete jätkamise protsessis ning peab andma jätkamiseks oma nõusoleku.

Nii kliendi aktsepteerimise kui ka kliendisuhte jätkamise otsuse tegemisel arvestatakse ka töövõtumeeskonna hinnangut selle kohta, kas ettevõtte juhtkond oleks võimeline avaldama auditi töövõtumeeskonnale survet mittevastava raamatupidamisarvestuse, auditi tulemuste või aruandluse kinnitamiseks, mis õonestaks auditi kvaliteeti. Kaalutlused ja järeldused juhtkonna aususe kohta on aktsepteerimis- ja jätkamisotsuste tegemisel olulised.

Auditite läbiviimine

Visioon 2020 raames on EY teinud märkimisväärseid investeeringuid auditi metodoloogiate ja töövahendite täiustamisesse, et meie auditite kvaliteet oleks oma ala parim. See on kooskõlas ka Visioon 2020-s seatud eesmärgiga tõusta aastaks 2020 maailma parimaks audiitorettevõtteks ning näitab, kuivõrd pühendunud oleme me kindlustunde ja usaldusväarsuse suurendamisele maailma kapitaliturgudel.

Auditi metodoloogia

EY globaalne auditi metodoloogia (EY GAM) loob globaalse raamistiku kvaliteetsete audititeenuste osutamiseks läbimõeldud protsesside, hinnangute ja auditiprotseduuride järjepideva rakendamise teel kõikides meie audititöövõttes.

EY GAM-i lahutamatuks osadeks on riskihinnangute andmine, vajadusel nende ümberhindamine ja muutmine ning nende hinnangute kasutamine auditiprotseduuride iseloomu, ajastuse ja ulatuse kindlaks määramiseks. Samuti rõhutab metodoloogia auditiprotseduurides asjakohase kutsealase skeptitsismi rakendamist. EY GAM tugineb rahvusvahelistele auditeerimise standarditele (ISA) ja seda on täiendatud Eestis nii, et see vastaks Eesti kohalikele auditistandarditele ning seaduse ja finantsregulatsiooni normidele.

EY GAM on jaotatud teemadeks ning selle eesmärgiks on keskenduda finantsaruannetega seotud riskidega sobiva auditistrateegia leidmisele ning sellele, kuidas need riskid kõnealuste finantsaruannete auditeerimise planeerimist ja protsessi mõjutavad. EY GAM koosneb kahest põhilisest komponendist: nõuded ja juhised ning toetavad vormid ja näidised. Nõuete ja juhiste koostamisel on võetud arvesse nii auditistandardeid kui ka EY enda põhimõtteid. Toetavad vormid ja näidised sisaldavad parima tava näiteid ning on abiks auditiprotseduuride teostamisel ja dokumenteerimisel.

Tehnoloogiliste abivahendite toel on võimalik muuta EY GAM-i nii, et see kuvaks vaid auditeeritava majandusüksuse puhul olulisi nõudeid ja juhiseid. Näiteks on loodud erinevad profiilid nii börsiettevõtete kui ka lihtsamate majandusüksuste auditeerimiseks.

Auditi metodoloogiat täiendatakse regulaarselt vastavalt uutele standarditele, esilekerkivatele auditeerimisküsimustele, kogemusele ning väliste ja siseste kontrollide tulemustele. 2016. aastal uuendati EY GAM-i uute ja muudetud auditeerimise standarditega audiitorite aruannete, muu aastaaruandes kajastatud informatsiooni ja finantsaruannetes avalikustatava teabe kohta. Samuti täiendasime me EY GAM-i ka juhistega selle kohta, kuidas lahendada auditimeeskondade kõige sagedasemaid küsimusi ja kontrollil tekkida võivad probleeme.

Lisaks jälgime me pidevalt praeguseid ja uusi arenguid ning väljastame aegsasti meeldetuletusi auditi planeerimise ja muude sarnaste tegevuste kohta. Need meeldetuletused asetavad rõhu nii valdkondadele, millele on kontrollide käigus tähelepanu juhitud, kui ka meie järelevalveorganite, sh rahvusvahelise sõltumatute auditi valdkonda reguleerivate asutuste foorumi (IFIAR) peamistele huvipunktidele. Viimaste hulka kuuluvad näiteks kutsealane skeptitsism, grupi auditid, tulu arvestamine ja teostatud tööde kvaliteedi ülevaatused.

EY GAM nõuab vastavust asjakohastele eetikanõuetele, sealhulgas sõltumatust ettevõtetest, keda me auditeerime.

Tehnoloogia

Meie auditi töövõtumeeskonnad kasutavad tehnoloogilisi abivahendeid, mis aitavad teostada ja dokumenteerida töid vastavalt EY GAM-ile. 2015. finantsaasta lõpus alustas EY oma uue põlvkonna globaalse auditiplatvormi EY Canvas etapiviilise käivitamisega kõigis EYG liikmesettevõtetes. Eestis viidi kõnealune protsess lõpule 2016. majandusaastal. EY Canvas on veebipõhine platvorm, mille loomisel on kasutatud tipptasemel tehnoloogiat, et tõsta andmete turvalisust ning võimaldada meil oma tarkvara vähese vaevaga pidevalt arendada, et pidada sammu raamatupidamise vallas ja regulatiivkeskkonnas toimuvate muudatustega.

Profileerimisküsimuste abil suudab EY Canvas konfigurida audititöövõtte automaatselt, lisades neile ettevõtte tegevusvaldkonna ja börsil oleku staatuse seisukohalt olulist informatsiooni, aidates hoida meil oma auditiplaanid asja- ja ajakohased ning luues otselõngid vajalikele auditi juhenditele, kutsestandarditele ja dokumendipõhjatele. Platvormil on värske ja puhas disain ning kasutajaliides, mis võimaldab kasutajatel visualiseerida riske ja nende seoseid meie kavandatavate meetmete ja tehtud tööga. EY Canvas pakub meie grupi auditi meeskondadele ka võimalust kontoritevaheliseks suhtluseks, et jagada üksteisega riske ja instruksioone, nii et põhimeeskond saaks hoida grupi auditi edenemisel pidevalt silma peal. Tuleval aastal eemaldame me järk-järgult kasutuselt meie eelmise auditi abivahendi GAMx.

Auditi töövõtumeeskonnad kasutavad auditi erinevates etappides ka teisi tarkvararakendusi, vorme ja põhjasid, mis

on abiks auditiprotseduuride tegemisel, järelduste tegemisel ja dokumenteerimisel ning analüüsil.

EY Helix on andmete analüüsiks mõeldud tarkvaralahenduste kogum. Need aitavad meie töövõtumeeskondadel analüüsida ettevõtete andmeid, tõhustavad meie riskihinnangute andmist ning võimaldavad seeläbi auditeerida ka kõrgema riskitasemega tehinguid.

EY Helix aitab meie töötajatel esitada auditi käigus tehtud tähelepanekute kohta asjakohaseid küsimusi ning hinnata auditi tulemusi. Analüüsimeetodite areng avaldab mõju auditeerimisele kui sellisele, võimaldades analüüsida korraga suuremaid auditi seisukohalt olulisi andmehulki, leides andmetes esilekerkivaid tendentse ja ebakorrapärasusi ning aidates keskenduda auditeerimisel olulisele.

Analüüsimeetodite kasutamine võimaldab meil saada tehingutest ja riskikohtadest parema ülevaate, detailsema mõistmise ja täpsema arusaama.

Auditi töövõtumeeskondade moodustamine

EY Eesti põhimõtted nõuavad meie partnerite iga-aastast kontrollimist meie auditi juhtkonna ja PPD poolt, tagamaks, et börsil noteeritud ettevõtete auditeid juhtivad spetsialistid omaksid vastavat pädevust (st teadmisi, oskusi ja võimeid) oma töökohustuste täitmiseks ning oleksid täidetud kehtivad audiitorite rotatsiooni nõuded.

Töötaja määramine auditi töövõtumeeskondadesse toimub samuti meie auditi valdkonna juhtkonna korralduste alusel. Tegurid, mida vaadatakse inimeste auditi töövõtumeeskondadesse komplekteerimisel on järgmised: pädevus, töövõtu ulatus ja keerukus, teadmised ja kogemused konkreetsetes majandusharus, töö ajastus, järjepidevus ning võimalused enda arendamiseks. Keerukamate tööülesannete puhul kaalutletakse seda, kas auditi töövõtumeeskonna täiendamiseks või suurendamiseks on vaja kaasata inimesi, kes omavad spetsiifilisi või täiendavaid teadmisi.

Mõnikord kaasatakse auditi töövõtumeeskonda ettevõttesisesi spetsialiste, et nad abistaksid auditiprotseduuride läbiviimisel ja asjakohase tõendusmaterjali saamisel. Neid spetsialiste kasutatakse olukordades, mis nõuavad eriteadmisi või -oskusi, nt seoses IT-süsteemidega, varade hindamisel ja aktuaarse analüüsi tegemisel.

Ülevaatused ja nõustamine

Auditi töö ülevaatused

Meie põhimõtted kirjeldavad nõudeid vanemeksperptide õigeaegseks ja otseseks kaasamiseks ning konkreetse töö ülevaatusel nõutavat täpsust. Auditi töövõtumeeskondade järelevalve eest vastutavad liikmed teevad auditi dokumentide üksikasjaliku ülevaatused, et tagada nende

õigsus ja täielikkus. Teise taseme ülevaatused viivad läbi auditi valdkonna juhtivtöötajad ja/või vastutavad partnerid, kelle ülesandeks on kontrollida, et audit tervikuna ning kogu sellega seotud raamatupidamis- ja finantsaruandlus oleks teostatud adekvaatselt. Maksuvaldkonna esindaja vaatab üle olulised makse käsitlevad ja muud asjaomased töödokumendid. Börsil noteeritud ja teatud muude ettevõtete puhul vaatab töövõtu kvaliteedikontrolli partner (kirjeldatud allpool) üle nii olulised raamatupidamise, finantsaruandluse ja auditi tegemise aspektid kui ka meie poolt auditeeritava ettevõtte finantsaruanded ning meie auditiaruande.

Auditi töö ülevaatused iseloom, ajastus ja ulatus sõltub mitmetest tegutitest, sh

- auditi riskidest, olulisusest, subjektiivsusest ja keerukusest
- auditi dokumentatsiooni koostanud auditi töövõtumeeskonna liikmete võimekusest ja kogemustest
- ülevaataja otsese osalemise tasemest auditeerimistöös
- läbiviidud nõustamise ulatusest

Meie põhimõtted kirjeldavad ka iga auditi töövõtumeeskonna liikme rolli ja kohustusi auditi korraldamisel, juhtimisel ja juhendamisel ning nõudeid nende töö ja järelduste dokumenteerimiseks.

Nõuded nõustamisele

Meie nõustamisepõhimõtted on rajatud koostööd soosivale kultuurile, kus auditispetsialiste julgustatakse jagama oma vaateid keerukates raamatupidamis-, auditeerimis- ja aruandlusküsimustes. Nõustamise nõuded ning sellega seotud põhimõtted ja protseduurid on koostatud eesmärgiga kaasata õigeid ressursse nii, et auditi töövõtumeeskonnad saaksid jõuda õigetele järeldustele.

Nõustamine on osa otsustusprotsessist; selle funktsioon ei ole pelgalt nõuandev.

Keerukate ja tundlike küsimuste jaoks on meil paigas formaalne protsess, mis nõuab auditi töövõtumeeskonna konsulteerimist meeskonnaväliste töötajatega, kellel on rohkem kogemusi või eriteadmised, eriti kutsealase tegevuse ja sõltumatuse spetsialistidega. Objektiivsuse ja kutsealase skeptitsismi huvides näevad meie põhimõtted ette, et meie kutsealase tegevuse, sõltumatuse ja teatud teiste tegevusalade töötajad peavad nõustamisest loobuma, kui nad tegelevad või on hiljuti tegelenud kliendiga, keda konkreetne nõustamine puudutab.

Meie konsulteerimisepõhimõtted nõuavad ka nõustamise dokumenteerimist, sh nõuet saada konsulteeritud isiku(te)lt kirjalik kinnitus, mis näitaks, et nad mõistavad antud küsimust ja selle kohta tehtud otsust.

Töövõtu kvaliteedikontrollid

Töövõtu kvaliteedikontrolle viivad läbi auditipartnerid vastavalt kutsestandarditele, mis kehtivad kõikide börsil noteeritud ning kõrge riskiga ettevõtete auditeerimisel. Töövõtu kvaliteedikontrolli teostajaks on kogenud spetsialistid, kellel on antud valdkonnas märkimisväärsed teadmised. Nad on töövõtumeeskonnast sõltumatud ning suudavad anda objektiivse hinnangu olulistest raamatupidamis-, auditeerimis- ja aruandlusküsimustes. Mitte mingil juhul ei tohi töövõtu kvaliteedikontrolli läbiviija delegeerida kohustust teisele isikule.

Töövõtu kvaliteedikontroll hõlmab kogu töövõtutsükli, kuhu kuuluvad nii auditi planeerimine, riskihinnangute andmine, strateegia kui ka teostus. Töövõtu kvaliteedikontrolli teostamise ja dokumenteerimise põhimõtted ja protseduurid annavad konkreetseid suuniseid läbiviidavate protseduuride iseloomu, ajastuse ja ulatuse ning nende sooritamist tõendava dokumentatsiooni kohta. Meie PPD kinnitab kõik börsiettevõtete ning kõrge riskiga töövõttude kvaliteedikontrolli tööd.

Auditi töövõtumeeskonna ametialaste erimeelsuste lahendamine

EY-I on koostööd soosiv kultuur, mis julgustab töötajaid ametialaste erimeelsuste korral karistust kartmata nendest rääkima ning võtma sõna ka juhul, kui nad ei ole rahul mistahes muude konkreetse töövõtuga seotud asjaoludega. Põhimõtted ja protseduurid on koostatud selleks, et anda meie auditi töövõtumeeskonna liikmetele rohkem kindlust, nõudes tähelepanu juhtimist olulistele raamatupidamist, auditeerimist või aruandlust puudutavatele erimeelsustele.

Nimetatud põhimõtted tehakse inimestele selgeks juba EY-sse tööle asumisel ning me jätkame ka edaspidi sellise töökultuuri propageerimist, mis sisendaks meie inimestele nii kohustust kui ka õigust nõuda oma seisukohtade arakuulamist ning küsida teiste arvamust.

Ametialaste arvamuste erinevused, mis auditi ajal esile kerkivad, lahendatakse üldjuhul auditi töövõtumeeskonna siseselt. Kui arutelu osalev isik ei ole tehtud otsusega aga rahul, on tal nii õigus kui ka kohustus kindlaks teha, et antud küsimus edastatakse järgmise tasandi organile ning seda seni, kuni on saavutatud kokkulepe või langetatud lõplik otsus. Sel ajal ei tohi arutelu osapooled taanduda, kõrvale astuda ega muul viisil protsessist lahkuda.

Kui töövõtu kvaliteedikontrolli tegija esitab soovitusi, mida töövõtupartner ei aktsepteeri, või ei lahendata küsimust kvaliteedikontrolli tegija jaoks rahuldavalt, ei anta auditiaruannet välja seni, kuni küsimus on lahendatud, järgides vastavaid ametialaste erimeelsuste lahendamise reegleid. Erimeelsuste ja nende lahendamise dokumenteerimisele kehtivad samad nõuded kui teistegi nõustamiste puhul. Kõik protsessi osalised võivad

dokumenteerida oma isikliku seisukoha eraldi ning see esitatakse lisana lõpliku otsuse dokumentatsioonile.

Auditipartnerite rotatsioon

EY rakendab audiitori sõltumatuse tugevdamiseks kohustuslikku auditipartneri rotatsiooni. EY Eesti järgib rahvusvahelise arvestusekspertide eetikastandardite komitee (IESBA) kehtestatud auditipartnerite rotatsiooninõudeid, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 537/2014, 16. aprill 2014, (EL 537/2014) ja Eesti auditiortegevuse seadust, mille muudatused jõustuvad 1. jaanuarist 2017, ning USA Väärtpaberi- ja Valuutakomisjon (SEC) nõudeid vastavalt vajadusele. EY Eesti toetab auditipartnerite rotatsiooni, sest see annab uudse perspektiivi ja soodustab sõltumatust ettevõtte juhtimisest, säilitades samas kompetentsi ja äriteadmisi. Auditipartneri rotatsioon koos sõltumatuse nõuetega, täiustatud sisemise kvaliteedikontrolli süsteem ning sõltumatu auditi kontroll aitavad tugevdada sõltumatust ja objektiivsust ning on olulisteks auditi kvaliteedi tagajateks.

Avaliku huvi üksuse puhul, kus auditipartnerite rotatsioon ei ole reguleeritud kohaliku sõltumatuse nõuetega või esineb vähem piiranguid kui IESBA ette näeb, nõuavad EY globaalsed sõltumatuse põhimõtted, et juhtiv töövõtupartner ja töövõtu kvaliteedikontrolli teostaja peab vahetuma iga seitsme aasta tagant. Äsja avaliku huvi üksuseks (k.a börsiettevõtteks) saanud kliendi puhul võivad töövõtu juhtivpartner ja töövõtu kvaliteedikontrolli teostaja jääda oma ametikohale veel kaheks aastaks enne meeskonnast lahkumist, sõltumata ajast, mis nad enne ettevõtte börsile minekut auditimeeskonnas olid. Pärast roteerimist ei tohi partner juhi või kvaliteedikontrollija rolli naasta enne kahe aasta möödumist.

Partnerite rotatsiooni jälgimiseks on meil kasutusel vastavad abivahendid, mis võimaldavad nõuete järgimise tõhusat monitoorimist.

Samuti oleme me rakendanud protsessi partnerite rotatsiooni planeerimiseks ja otsuste langetamiseks, mis hõlmavad meie kutsealase tegevuse ja sõltumatuse spetsialistide nõustamist ja heakskiitu.

Auditi kvaliteedikontrollid

Globaalne auditi kvaliteedikontrolli (AQR) programm on meie auditi kvaliteedi monitoorimise nurgakiviks. EY Eesti rakendab globaalset AQR-programmi, edastab oma tulemused ning arendab aruannete tulemusi kasutades välja vastavad tegevusplaanid. AQR-programmi esmaseks eesmärgiks on teha kindlaks, kas kvaliteedikontrolli süsteemid – sh EY Eesti omad – on asjakohaselt välja töötatud ja kas neid järgitakse auditi töövõttude teostamisel, et saada põhjendatud kindlus, et need vastavad põhimõtetele ja protseduuridele, kutsestandarditele ning

regulatiivsetele nõuetele. Globaalne AQR-programm vastab rahvusvahelise kvaliteedikontrolli standardis nr. 1 ja selle muudatustes (ISQC nr. 1) esitatud suunistele ning seda täiendatakse vajadusel, et see vastaks Eesti kutsestandarditele ja regulatiivsetele nõuetele. AQR-programm aitab kaasa ka EY Eesti jätkuvatele püüdlustele teha kindlaks valdkonnad, kus me saaksime oma tegevust parandada või põhimõtteid ja protseduure täiustada.

Programmi rakendatakse iga-aastaselt ning seda koordineerivad ja jälgivad PPD võrgustiku esindajad, keda omakorda kontrollib auditi juhtkond.

Igal aastal valitakse ülevaatamisele kuuluvad töövõttud riskidel põhineval meetodil, tuues esile suured, keerukad või olulise avaliku huviga seotud töövõttud. Globaalne AQR-programm hõlmab üksikasjalikku riskile keskenduvat toimikute ülevaatus, kaasates laia valikut börsi- ja börsivälise ettevõtete audititöövõtte, mille käigus hinnatakse vastavust sise-eeskirjadele, EY GAM-i nõuetele ning vastavatele kohalikele kutsestandarditele ja regulatiivsetele nõuetele. Samuti kuuluvad valikusse auditiga mitteseotud teenuste ülevaatused. Neis hinnatakse vastavust asjakohastele kutsestandarditele ja sise-eeskirjadele, mida tuleks auditiga mitteseotud teenuste osutamisel rakendada. Lisaks tehakse tegevuse taseme ülevaatused, et hinnata vastavust kvaliteedikontrolli protseduuridele ja põhimõtetele ISQC-s nr. 1 kehtestatud funktsionaalsetes valdkondades. Globaalne AQR-programm täiendab välist tegevuse seiret ja inspekteerimistegevusi, nagu järelevalveinspektsiooni programmid ja välised vastastikused eksperthinnangud.

Viimane sisene auditi kvaliteedikontroll EY Eestis toimus aastal 2015. AQR-i käigus kontrolliti kahte EY Eesti auditi töövõttu, mis läbisid sisekontrolli ilma oluliste tähelepanekute või puudusteta ning said kõrgeima võimaliku hinnangu. Sõltumata sellest, kas on tehtud olulisi või vähemolulisi tähelepanekuid, uurib Eesti nii sisemiste kui väliste kvaliteedikontrollide tähelepanekuid, tuvastamaks nende algpõhjused, seadmaks paika tegevusplaani ning parandamaks oma teenuste kvaliteeti.

AQR-i ülevaatajad ja meeskonnajuhid valitakse vastavalt nende oskustele ja kutsealasele pädevusele raamatupidamisarvestuse ja auditeerimise valdkonnas ning vastavalt nende spetsialiseeritusele tööstusharus; tihti töötavad nad mitu aastat globaalses AQR-programmis ning neil on programmi rakendamisel kõrgetasemelised oskused. Kontrollimisel osalevad meeskonnajuhid ja ülevaatajad määratakse väljastpoolt nende peakontorit ning nad on kontrollitavatest auditimeeskondadest sõltumatud.

Globaalse AQR-programmi ja välise tegevuste monitooringu- ja inspekteerimistegevuse tulemusi hinnatakse ja jagatakse, et parandada kvaliteeti. Kvaliteedi parandamise plaanid kirjeldavad samme, mida tuleks

järgnevalt astuda, nende eest vastutavaid inimesi, ajakava ja tähtaegu ning rakendatud sammude kajastamist. AQR-programmi, reguleerimisega seotud kontrollide ja eksperthinnangute käigus esitatud auditi kvaliteediküsimuste lahendamise meetmed vaatab läbi meie auditi juhtkond ja PPD koostöös riskijuhtimise töörühmadega. Tegevust jälgivad meie PPD ja auditi juhtkond. Need programmid annavad olulist tagasisidet tegevuste jälgimise osas meie pidevate kvaliteedi parandamise püüdluste jaoks.

Väline auditi kvaliteedi kontroll

EY Eesti audititegevusi kontrollib igal aastal Audiitorkogu. Oma kontrolli osana hindab Audiitorkogu ettevõtte kvaliteedikontrolli süsteeme ning vaatab üle valitud töövõttud.

Viimase kvaliteedikontrolli teostas Audiitorkogu aastal 2013. Kõnealuse kontrolli lõpparuanne väljastati 15. jaanuaril 2014.

Me respektuime Audiitorkogu poolt teostatavat kvaliteedikontrolli ja mõistame, et selle läbiviimine on meile kasulik. Me analüüsime kontrolli käigus esile kerkinud küsimusi põhjalikult, et selgitada välja, kuidas oleks meil võimalik oma auditi kvaliteeti veelgi parandada. Koos meie oma organisatsioonisisese auditi kvaliteedikontrolliga (AQR) aitab väline kontroll muuta meie auditid ja nendega seotud kontrollprotsessid võimalikult kvaliteetseks ning see on ka meie investorite ja teiste sidusrühmade huvides.

Auditorkogu teatas välise kvaliteedikontrolli lõppedes, et EY Eesti läbis kontrolli edukalt ning meie auditeerimistegevus vastab kõigile asjakohastele nõuetele. Audiitorkogu auditi kvaliteedikontrolli hindamisskaala järgi on see parim võimalik tulemus.

Järgmine väline kvaliteedikontroll toimub 2016. aasta oktoobris. Audiitorkogu kohta leiab informatsiooni nende kodulehelt aadressil www.auditorkogu.ee.

Vastavus seadusest tulenevatele nõuetele

EY globaalne tegevusjuhend sisaldab selget normide kogu, mis on aluseks meie tegevustele ja ärietikale. EY Eesti on vastavuses kõigi kohaldatavate õigusnormidega ning EY väärtustele toetudes püüame me alati teha seda, mis on õige. Selle olulise eesmärgi poole püüdlust toetavad ka mitmed sise-eeskirjad:

Korruptsioonivastatus

Globaalsed korruptsioonivastased põhimõtted aitavad meie inimestel vältida teatud ebaeetilisi ja illegaalseid tegevusi. Need rõhutavad meie inimeste kohustust järgida korruptsioonivastaseid seadusi ning selgitavad, mida

korruptsioon endast täpsemalt kujutab. Samuti näevad need ette, kuidas korruptsiooni avastamisest teada anda. Seoses korruptsiooni mõju kasvamisega globaalsel tasandil oleme me panustanud EY-s viimasel ajal senisest veelgi enam korruptsiooni vastu võitlemisse ning vastavasisulise koolituse läbimine on nüüd kõigile töötajatele kohustuslik.

Siseringitehingud

Globaalsed siseringitehingute põhimõtted rõhutavad, et meie inimesed ei tohi toetuda väärtpaberitega kaubeldes siseringiinfole, ning kirjeldavad, mida siseringiinfo endast kujutab ja kelle poole peaksid meie inimesed pöörduma, kui neil peaks tekkima küsimusi oma kohustuste kohta.

Kaubandussanktsioonid

EY globaalse integreerituse tõttu on oluline olla kursis alatasa muutuvate rahvusvaheliste kaubandussanktsioonidega. EY hoiab sanktsioonide vallas toimuvatel arengutel pidevalt silma peal ning informeerib neist vajadusel ka töötajaid.

Andmete konfidentsiaalsus

Globaalsed isikuandmete kaitse põhimõtted sätestavad olemasolevate, kunagiste ja võimalike töötajate, klientide, hankijate ja äripartnerite isikuandmete kasutamist ja kaitset käsitlevad põhimõtted. Need põhimõtted on vastavuses kõigi kohaldatavate isikuandmete säilitamisel ja töötlemisel rakenduvate andmekaitset puudutavate õigusnormidega. Lisaks on meil ka eraldi põhimõtted, mille alusel käib Eesti kohalik andmete privaatsuse nõuete järgmine ja ärivajadustega arvestamine.

Dokumentide säilitamine

EY Eesti andmete säilitamise põhimõtted kehtivad kõikide töövõtude ja töötajate suhtes. Need põhimõtted rõhutavad, et kõik dokumendid tuleb säilitada juhuks, kui mistahes isik saab teada tegelikust või põhjendatult eeldatud nõudest, kohtuvaidlusest, juurdlusest, kohtukutsest või mistahes meie või meie klientidega seotud riiklikust menetlusest, mis võib olla seotud meie tööga. Põhimõtted hõlmavad ka Eesti õiguslikke nõudeid, mis kehtivad teostatud tööga seotud töödokumentide loomise ja hoidmise suhtes.

Sõltumatus

EY sõltumatuse põhimõtete kohaselt peavad EY Eesti ja meie inimesed olema vastavuses konkreetsete tövõttude sõltumatuse standarditega, sh näiteks Rahvusvahelise Audiitorite Föderatsiooni (IFAC) rahvusvahelise arvestusekspertide eetikastandardite komitee (IESBA) ja Eesti audiitoritegevuse seaduse sõltumatuse standarditega.

Me käsitleme ja hindame sõltumatust lähtuvalt erinevatest aspektidest, milleks on muuhulgas: meie ettevõtte ja inimeste finantsalased suhted, töösuhted, ärisuhted, meie poolt auditiklientidele osutatavad võimalikud auditiga mitteseotud teenused, partnerite rotatsioon, tasustamine ning vajadusel auditikomitee eelnev nõusolek ja partnerite tasud ja hüvitised.

Kutsealaste sõltumatuse valdkonnas kehtivate nõuete täitmatajätmine mõjutab vastava isiku karjääri ja palka puudutavaid otsuseid ning võib viia muude distsiplinaarmedeteni, mis muuhulgas hõlmavad ka EY Eestist lahkumist.

EY Eesti on võtnud kasutusele EY globaalsed rakendused, töövahendid ja tegevused, et toetada meie spetsialiste ja teisi töötajaid sõltumatuse põhimõtetest kinnipidamisel.

EY globaalsed sõltumatuse põhimõtted

EY globaalsed sõltumatuse põhimõtted sisaldavad sõltumatuse nõudeid liikmesettevõtetele, spetsialistidele ja teistele töötajatele. Need on aluspõhimõtted, mis põhinevad IESBA eetikakoodeksil, kuid sisaldavad kohalikest nõuetest lähtuvalt ka antud koodeksis ettenähtust rangemaid nõudeid. Põhimõtted sisaldavad ka suuniseid, mis aitavad sõltumatuse alaseid eeskirju rakendada. EY globaalsed sõltumatuse põhimõtted on kättesaadavad ja kergesti leitavad EY sisevõrgus.

Globaalne sõltumatuse süsteem

Globaalne sõltumatuse süsteem (GIS) on EY sisevõrgus asuv veebipõhine süsteem, mis aitab meie spetsialistidel teha kindlaks need börsiettevõtted, mille osas nõutakse sõltumatust, ning tuvastada konkreetset juhul kehtivad sõltumatuse piirangud. Kõige sagedamini on need börsil noteeritud auditikliendid ja nendega seotud ettevõtted, kuid need võivad olla ka muud liiki kindlustandvate tövõttude või auditi valdkonna kliendid. Töövahend sisaldab andmeid organisatsioonistruktuuri kohta, mis on seotud börsil

noteeritud auditikliendiga seotud ettevõtetega ja mida klienti teenindavad töövõtu meeskonnad regulaarselt uuendavad. Üksuse andmed sisaldavad märkeid, mis näitavad iga üksuse suhtes kohaldatavaid sõltumatuse reegleid nii, et meie inimesed saaksid teha kindlaks teenused, mida kliendile pakkuda võib, ning ka muud võimalikud ärihuvid ja -suhted.

Globaalne seiresüsteem

Globaalne seiresüsteem (Global Monitoring System ehk GMS) on teine oluline töövahend, mis aitab teha kindlaks keelatud väärtpabereid ja teisi lubamatuid finantshuve. Kõik kõrgema tasandi spetsialistid alates juhtivkonsultandist on kohustatud sisestama GMS-i info kõigi väärtpaberite kohta, mis on nende või nende lähimate pereliikmete omanduses. Kui isik sisestab keelatud väärtpaberi või mõni temale kuuluv väärtpaber liigitatakse keelatud väärtpaberite alla, saab ta teate ja on kohustatud väärtpaberi võõrandama. Tuvastatud eranditest järelevalvealastes küsimustes teatatakse läbi globaalse sõltumatuse juhtumitest teavitamise süsteemi (Global Independence Incident Reporting System ehk GIIRS).

GMS vahendab ka sõltumatuse põhimõtetest kinnipidamise iga-aastast ja kvartaalset kinnitamist. Seda on täpsemalt kirjeldatud allpool.

Vastavus sõltumatuse nõuetele

EY on kehtestanud rea tegevusi ja programme, mille eesmärgiks on jälgida EY liikmesettevõtete ja nende inimeste vastavust sõltumatuse nõuetele. Need sisaldavad järgmisi tegevusi, programme ja samme:

Sõltumatuse kinnitused

Iga-aastaste ja kvartaalsete sõltumatuse kinnituste õigeaegne ja täpne täitmine on vastavate juhtimismeeskondade prioriteet.

Igal aastal kaasatakse EY Eesti piirkonnaülesesse protsessi, et kinnitada vastavust EY globaalsetele sõltumatuse põhimõtetele ja teatada vajadusel tuvastatud eranditest.

Kõikidel EY spetsialistidel ja teatud teistel isikutel, sõltuvalt nende rollist või funktsioonist, on kohustus vähemalt kord aastas kinnitada vastavust sõltumatuse põhimõtetele ja protseduuridele. Kõik partnerid on kohustatud kinnitama vastavust kord kvartalis.

Globaalsetele sõltumatuse nõuetele vastavuse kontroll

EY külastab liikmesettevõtteid, et hinnata nende vastavust sõltumatust puudutavates küsimustes. Kontrollide käigus vaadeldakse liikmesettevõtete auditiga mitteseotud

teenuseid, ärisuhteid meie poolt auditeeritavate ettevõtete ja ärisuhteid liikmesettevõtete vahel.

EY Eesti kinnitab, et viimane globaalne siseaudit toimus aastal 2014.

Isikute sõltumatuse nõuetele vastavuse kontroll

Kord aastas käivitab EY globaalse sõltumatuse kontrollimeeskond programmi isikliku sõltumatuse kinnituse ja GMS-is info edastamise kontrolliks. 2015. aastal kontrolliti EY Eestis 1 partnerit.

Auditiga mitteseotud teenused

Mitteauditi teenuste osutamisel auditi klientidele jälgime me vastavust seda valdkonda reguleerivatele kutsestandarditele mitmele eri viisil. Nende hulka kuuluvad näiteks sellised vahendid nagu GTAC (vt lk 12) ja teenuste pakkumise referentsvahend (SORT, vt allpool), koolitused ja nõutavate protseduuride täitmine auditite ja sisemiste kontrollitegevuste läbiviimisel.

Globaalne sõltumatuskoolitus

EY arendab ja kasutab erinevaid sõltumatust käsitlevaid õppeprogramme. Et aidata säilitada meie sõltumatust ettevõtetest, keda me auditeerime, peavad kõik spetsialistid ning ka teatud muud töötajad meie iga-aastasest sõltumatuskoolitusest osa võtma.

Eesmärgiks on aidata meie inimestel mõista nende kohustusi ning võimaldada nii neil kui ka EY-l olla vaba huvidest, mida võidakse lugeda kokkusobimatuks objektiivsuse, aususe ja erapooletusega auditikliendi teenindamisel.

Iga-aastane sõltumatuskoolitus hõlmab meie sõltumatuse nõudeid ja keskendub nii viimastele põhimõtete muudatustele kui ka korduvatele ja olulistele teemadele. Õigeaegne iga-aastase sõltumatuskoolituse läbimine on kohustuslik ja seda jälgitakse rangelt.

Lisaks iga-aastasele õppeprogrammile süvendatakse personali sõltumatusalaseid teadmisi ka rea teiste sündmuste ja materjalide abil, nagu näiteks meie uus värbamisprogramm, etappide programmid ning peamiste tegevusvaldkondade õppekavad.

Teenuse pakkumise referentsvahend (SORT)

Me hindame ja jälgime oma teenuste portfelli pidevalt, et tagada selle vastavus seadustele ja kutsestandarditele ning kindlustada, et me kasutaks uute teenusepakkumiste väljatöötamisel õiget metodoloogiat, protseduure ja tegevusi. Me piirame nende teenuste osutamist, mis võivad ohustada sõltumatust või põhjustada teisi ülemääraseid riske. Teenuste pakkumise referentsvahend (Service Offering Reference Tool ehk SORT) annab meie inimestele teavet meie teenusepakkumiste kohta. SORT sisaldab suuniseid nii selle kohta, milliseid teenuseid võib pakkuda auditi- ja

teistele klientidele, kui ka teavet sõltumatuse ja muude riskijuhtimise küsimuste kohta.

Ärisuhete hindamise tööriist (BRET)

Ärisuhete hindamise tööriist (Business Relationships Evaluation Tool ehk BRET) kasutamine aitab tagada meie ärisuhete vastavust sõltumatuse nõuetele. Meie inimesed on kohustatud kasutama paljudes olukordades BRET-i, et hinnata ja saada eelnev heakskiit võimalikele auditikliendiga sõlmitavatele ärisuhetele.

Auditikomiteed ja sõltumatuse kontroll

Me mõistame kuivõrd olulist rolli mängivad auditikomiteed ja teised sarnased juhtorganid audiitori sõltumatuse kontrollimisel. Volitatud ja sõltumatud auditikomiteed on omanike seisukohast vaadatuna olulised, kuna aitavad kaitsta sõltumatust ja hoida ära huvide konflikte. Me oleme pühendunud jõulisele ja regulaarsele kommunikatsioonile auditikomiteede ja muude juhtorganitega. Kvaliteedikontrolli abil jälgime ja kontrollime me vastavust auditikomiteede kommunikatsioonide nõuetele ning vajadusel ka auditiga mitteseotud teenuste osutamiseks eelneva heakskiidu saamist.

Audiitorite täiendõpe

Ametialane areng

EY karjääriedendamise raamistik EYU annab meie inimestele võimalused õigete kogemuste saamiseks, õppimiseks ja juhendamiseks, et aidata neil areneda ja oma potentsiaali ära kasutada.

EYU õppekomponent tugineb ulatuslikule ja globaalselt järjepidevale õppekavale, mis aitab kõigil meie töötajatel arendada õigeid tehnilisi ja juhtimisoskusi, sõltumata sellest, kus nad maailmas asuvad. Auditi põhikursusi täiendavad õppeprogrammid, mis on töötatud välja vastamaks muudatustele raamatupidamisarvestuses ja aruandlusstandardites, sõltumatus ja kutsestandardites ning tekkivates praktilistes küsimustes.

Hetkel käib auditi põhikursuste ümberkorraldamine uueks "Auditi akadeemia" (The Audit Academy) nime kandvaks õppekavaks, mis hakkab sisaldama nii klassiruumis toimuvaid interaktiivseid simulatsioone ning võrgus omale sobival ajal ja tempoga läbitavaid e-õppe mooduleid kui ka nende kursuste andmist ja läbimist toetavaid materjale.

Rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega (IFRS) kooskõlas koostatud finantsaruannete auditeerimiseks peavad meeskonnaliikmed läbima koolituse ning saama asjakohase akrediteeringu.

EY Eesti nõuab, et meie auditispetsialistid läbiksid vähemalt 40 tundi kutsealast täiendõpet aastas ja vähemalt 120 tundi kolme aasta jooksul. Nendest tundidest 40% peab hõlmama tehnilisi, raamatupidamise ja auditeerimisega seotud valdkondi.

Lisaks ametlikule õppele toimub ametialane areng juhendamise ja kogemuste kaudu, mille meie spetsialistid saavad oma töö käigus. Juhendamine aitab muuta teadmised ja kogemused praktikaks.

Kogenud spetsialistidelt oodatakse vähemkogenud töötajate juhendamist ja arendamist, et luua viljakas õpikeskkond. Lisaks haldame me süsteemselt ka seda, milliste projektidega üks või teine töötaja tegeleb, et tagada neile laiapõhjaline kogemustepagas.

Teadmised ja sisemine teabevahetus

Ametialase arengu ja tulemuste juhtimise kõrval mõistame me ka seda, kui oluline on pakkuda töövõtumeeskondadele ajakohast informatsiooni, mis aitaks neil oma töökohustusi täita. EY investeerib olulisel määral teabe- ja sidevõrkudesse, et muuta teabevahetus võimalikult kiireks ning lihtsustada töötajate omavahelist koostööd ja kogemuste jagamist.

- Global Accounting and Auditing Information Tool (GAAIT), kuhu on koondatud nii kohalikud kui ka rahvusvahelised raamatupidamis- ja auditeerimisstandardid ning selgitavad juhised.
- Väljaanded, nagu rahvusvahelised üldtunnustatud raamatupidamis põhimõtted (International GAAP), muudatused IFRS-is ja näidisaruanded.
- *Global Accounting and Auditing News* on kord nädalas ilmuv uudiskiri, kus kajastatakse auditeerimise ja sõltumatuse põhimõtteid ning standardikehtestajate ja reguleerimisasutuste uudiseid koos organisatsioonisisestest kommentaaridega.
- *Point of View* ja *Overviews* on väljaanded, mis valgustavad olulisi avalikke ja regulatoorseid arenguid.
- Teadaanded ja veebihääling edastavad kõige erinevamaid globaalseid ja siseriiklikke küsimusi eesmärgiga arendada pidevalt liikmesettevõtete audititegevust.

Tulemuste juhtimine

Laiaulatuslik tulemuste juhtimine nõuab, et meie töötajad seaksid eesmärged, omaksid selgeid tööalaseid ootusi, saaksid tagasisidet ja räägiksid oma tulemustest. Tulemuste juhtimise ja arenguprotsessid (Performance Management and Development Process ehk PMDP) on töötatud välja eesmärgiga aidata meie inimestel areneda ja olla oma karjääris edukad.

Vastavalt PMDP-le kombineeritakse regulaarsed tööalaste tulemuste ülevaated iga-aastaste arenguevestlustega. Iga-aastase ülevaatus protsessi osana määrab iga spetsialist koos oma juhendajaga (selleks määratud kogenud spetsialist) võimalused edasiseks arenguks. Spetsialiste ja nende juhendajaid suunavad ootused, mis väljendavad neid teadmisi, oskusi ja käitumist, mida tuleb vastaval ametiastmel omada ja arendada. Need ootused tulenevad ja on kooskõlas EY globaalse strateegia ja väärtustega.

Tulud ja tasustamine

Finantsandmed

EY Eesti kohta allpool esitatud finantsandmed kajastavad hetkel konsolideerimata tulusid ja sisaldavad klientidele esitatud kuluarveid ja arveid tulude kohta teistele EYG liikmesettevõtetele. Siin esitatud summad tulude kohta sisaldavad tulusid nii auditi kui teistelt klientidelt.

Tulud alltoodud tabelis on esitatud vastavalt Eesti heale raamatupidamistavale. Tulu muudest audititeenustest sisaldab raamatupidamis- ja finantsnõustamise teenuseid, teatud *due diligence*'i teenuseid ning riskiga seotud teenuseid, sh sisekontrollid, siseauditid, tehnoloogia ja turvalisus, vastavus Sarbanes-Oxley, akтуаari teenused, pettus ja kohtumenetluseksperitiis, ning muid kindlustandvaid teenuseid. Muud auditiga mitteseotud teenused sisaldavad tehingute nõustamist, hindamist, tulemusauditit, restruktureerimist ja teisi nõustamisteenuseid.

Finantsandmed 30. juunil 2016 lõppenud majandusaasta kohta eurodes

Teenus	Müügitulu	Osakaal
Audititeenused	3 224 126	47%
Muud audititeenused	280 273	4%
Maksunõustamine	1 006 182	14,6%
Muud auditiga mitteseotud teenused	2 363 673	34,4%
Kokku	6 874 254	100%

Eelmise majandusaasta tulemused

Finantsandmed 30. juunil 2015 lõppenud majandusaasta kohta eurodes

Teenus	Müügitulu	Osakaal
Audititeenused	3 173 284	48,8%
Muud audititeenused	438 434	6,7%
Maksunõustamine	888 676	13,7%
Muud auditiga mitteseotud teenused	2 006 433	30,8%
Kokku	6 506 827	100%

Partnerite tasustamine

Kvaliteet on EY äristrateegia ja tulemuste juhtimise süsteemide alustala. EY Eesti partnereid ja teisi spetsialiste hinnatakse ja tasustatakse kriteeriumide alusel, mis sisaldavad konkreetseid kvaliteedi- ja riskijuhtimise näitajaid, hõlmates nii tegevusi kui ka tulemusi.

Globaalne tulemuste juhtimise protsess hõlmab kõikide EYG liikmesettevõtete partnereid üle kogu maailma. See tugevdab globaalset ärireeglistikku, ühendades tulemused laiemate eesmärkide ja väärtustega. See pidev tsükliline protsess koosneb eesmärkide seadmisest, isikliku arengu planeerimisest ja tulemuste ülevaatusest ning on tihedalt seotud partnerite tunnustamise ja tasustamisega. See on partnerite hindamise nurgakivi, mis aitab dokumenteerida partnerite eesmärgid ja tulemusi. Partneri eesmärgid peavad vastama globaalsetele prioriteetidele, millest üks on kvaliteet.

EY ei luba hinnata ja tasustada juhtivaid ja teisi olulisi auditipartnereid tööde põhjal, mille sisuks on auditiga mitteseotud teenuste müük auditiklientidele. See aitab hoida meie partneritel meeles nende kohustust säilitada sõltumatust ja objektiivsust.

Oleme töötanud välja konkreetseid kvaliteedi- ja riskijuhtimise tulemuste mõõdukud arvestamiseks

- tehnilist meisterlikkust
- EY väärtustest kinnipidamist, mis väljendub käitumises ja suhtumises
- teadmiste ja juhtimisvõimekuse ülesnäitamist kvaliteedi- ja riskijuhtimises
- põhimõtetele ja protseduurireeglitele vastavust
- vastavust seadustele, määrustele ja kutseülesannetele
- panuse andmist EY kaubamärgi kaitsmisel ja tugevdamisel

EY partnerite tasustamise filosoofia nõuab sisuliselt diferentseeritud tasusid, mille aluseks on partneri tulemuste tase, mida mõõdetakse globaalse partnerite tulemuste juhtimise (GPPM) protsessiga, mis on globaalselt järjepidev hindamissüsteem kõikide EYG liikmesettevõtete partnerite jaoks üle kogu maailma. Partnereid hinnatakse kord aastas, pöörates finants- ja turunäitajate kõrval erilist tähelepanu ka nende töö kvaliteedile, tiptasemel teeninduse pakkumisele ning inimeste kaasamisele.

Me kasutame süsteemi, mille kohaselt oleneb partneri üldine aastareiting olulisel määral tema töö kvaliteedinäitajatest.

Et hinnata erinevate oskuste ja rollide erinevaid turuväärtusi ja kaasata ning hoida tulemuslikke töötajaid, arvestatakse kogutasu arvutamisel ka järgmisi tegureid:

- kogemused
- roll ja vastutus
- pikaajaline potentsiaal
- mobiilsus

Kvaliteedistandarditele mittevastavuse korral rakendatakse parandusmeetmeid, milleks võivad olla tasude korrigeerimine, täiendõpe, lisajärelevalve või uuele ametikohale määramine. Pideva mittevastavuse või eriti tõsise mittevastavuse tagajärgedeks võivad olla meetmed, mis muuhulgas hõlmavad ka EY Eestist lahkumist.

Lisa

EY Eesti avaliku huvi kliendid

30. juunil 2016 lõppenud majandusaastal auditeeris EY Eesti järgmised avaliku huvi üksuseid:

Name	Registry code	Revenue (th EUR)	Assets (th EUR)
ABB AS	10095355	155 385	88 973
Alexela Logistics AS	11279011	81 938	216 721
Baltic Maritime Logistics Group AS	10682650	117 547	72 472
Bigbank AS	10183757	71 959	352 947
Biofuel OÜ	10962786	242 943	547 181
City Service SE	12827710	167 188	136 219
DnB Pank AS	11315936	14 862	728 807
Eesti Meedia AS	10184643	84 872	66 737
EVR Cargo AS	11575850	62 443	71 320
Global Energy Consulting OÜ	11957735	329 288	303 202
Graanul Invest AS	10990825	242 937	553 243
If P&C Insurance AS	10100168	129 531	265 144
Maag Grupp AS	10209474	163 85	68 851
Mandatum Life Insurance Baltic SE	10561490	3 351	185 017
Maxima Eesti OÜ	10765896	440 416	121 536
Nelja Energia AS	11183009	50 795	401 378
Norma AS	10043950	68 700	57 797
Põhja-Eesti Regionaalhaigla SA	90006399	163 541	207 260
Rimi Eesti Food AS	10263574	367 930	66 077
Salva Kindlustuse AS	10284984	19 093	36 403
Scandagra Eesti AS	10188677	97 585	37 592
Tamro Eesti OÜ	10173188	86 984	62 629
Tavid AS	10055700	127 245	37 693

EY | Audit | Maksud | Tehingud | Nõustamine

EY ettevõttest

EY on maailma juhtiv auditi, maksu, tehingute nõustamise ja ärikonsultatsiooni teenuste pakkuja. Meie prognoosid ja kvaliteetteenused aitavad suurendada kindlustunnet ja usaldusväärset maailma kapitaliturgudel. Meie ettevõtte on kasvulavaks suurepärastele juhtidele, tänu kellele suudame me antud lubadusi alati ka täita. Selle kaudu mängime olulist rolli nii oma töötajate, klientide kui ka laiemas üldsuses jaoks paremini toimiva maailma ülesehitamisel.

EY viitab meie rahvusvahelisele organisatsioonile ja/või ühele või mitmele Ernst & Young Global Limited'i liikmesettevõttele, mis kõik on iseseisvad juriidilised üksused. Ernst & Young Global Limited on garantiiga piiratud UK ettevõtte, mis klientidele teenuseid ei osuta. Täpsem info meie organisatsiooni kohta on saadaval veebilehel ey.com.

© 2016 Ernst & Young Baltic AS
Kõik õigused kaitstud.

ey.com